

ע"א 11115/02 - ב'

וערעור שכנגד

בפני: כבוד הרשם בעז אוקון

המבקש: מס שבח מקרקעין חדרה

נגד

המשיבה: דור אנרגיה (1988) בע"מ

בקשה למחיקת ערעור שכנגד

החלטה

זוהי בקשה למחיקת ערעור שכנגד מהטעם שאין הוא עוסק באותו עניין בו עוסק הערעור העיקרי.

תחילת הפרשה היא בעסקה שנערכה בין המשיבה לבין המועצה המקומית אלקנה, במסגרתה הוחכרו למשיבה בחכירת משנה מקרקעין לשם הקמת תחנת דלק. בעקבות שומת מס הרכישה שהוציא המבקש למשיבה, הגישה המשיבה השגה, בטענה כי העסקה אינה מהווה הקניית "זכות במקרקעין" החייבת במס רכישה. המבקש דחה את השגת המשיבה ואף תיקן את שווי המכירה באופן ששיעור החיוב במס הרכישה הוכפל. המשיבה הגישה ערר על החלטת המבקש, בו תקפה את עצם חיובה במס רכישה. לחילופין טענה המשיבה, כי המבקש לא היה מוסמך לתקן את השומה הסופית בהחלטה בהשגה שהתייחסה לשאלת סיווג העסקה.

בפסק דינה דחתה ועדת הערר את טענת המשיבה לעניין סיווג העסקה וקיבלה את הטענה כי למבקש לא היתה סמכות לתקן את השומה הסופית ולהגדיל את הערכת שווי המכירה שלגביה לא הוגשה השגה.

המבקש הגיש ערעור על פסק דין זה, בו תקף את החלטת ועדת הערר בעניין סמכותו של המבקש לשנות את הערכת שווי המכירה במסגרת החלטה בהשגה. המשיבה מצדה

הגישה ערעור שכנגד בו תקפה את החלטה ועדת הערר בעניין סיווג העסקה כחייבת במס רכישה. מכאן בקשת המחיקה. לטענת המבקש, שאלת סמכותו לשנות את השומה עומדת בפני עצמה ומנותקת מהתשתית העובדתית המונחת ביסוד טענותיה של המשיבה בערעור שכנגד.

המשיבה מתנגדת לבקשה. לשיטתה, השאלות העולות בערעור ובערעור שכנגד שלובות זו בזו ויש ביניהן זיקה מהותית וישירה, בהיותן נוגעות לעסקה אחת ולשומה אחת.

אכן, הכלל הוא כי הערעור שכנגד הוא מקבילו של הערעור שכבר הוגש, והוא יכול, על כן, להיות מופנה רק נגד העילות המונחות ביסודו של הדיון במסגרת הערעור הראשי (בש"א 4691/91 מדינת ישראל נ' אוזן, פ"ד מה(5) 695, 700). ואולם, אין פירושו של דבר שבערעור שכנגד ניתן לתקוף רק את הנושאים שהועלו בערעור העיקרי. הערעור שכנגד אינו בבואה של הערעור העיקרי, ויכול שיתייחס לכל עניין העומד ביסודו של הערעור ושזור וקשור עמו. המבחן הוא מבחן הזיקה העניינית. מבחן זה מתקיים אף מקום בו הקשר הענייני רופף, ודי בכך שלאחד העניינים יש השלכה על עניין אחר (ע"א 3034/94 זילברמן נ' שינפולד, פ"ד מט(1) 2). כך, למשל, במקרה בו נסב הערעור העיקרי על מיעוט ההוצאות, ואילו הערעור שכנגד התייחס לעצם החבות, נקבע כי קיימת זיקה עניינית מספקת בין שני הערעורים (ראו: בש"א 6732/94 יעל זילברמן נ' שמואל שנפולד (לא פורסם)). באופן דומה, נקבע כי אם הוגש ערעור בעניין גובה הפיצויים בנזיקין, יכול הערעור שכנגד להיות מופנה גם נגד קביעת האשם. הטעם לכך הוא שקביעת האשם היא התשתית של ההכרעה השיפוטית, אשר רק על יסודה ניתן היה לחייב את המשיב בתשלום פיצויים (בש"א 4691/91 הנ"ל).

ועתה, לענייננו. כאמור, בערעור שכנגד תוקפת המשיבה את עצם חיובה במס רכישה, בעוד שעניינו של הערעור העיקרי הוא בשאלת סמכותו של המבקש לשנות את שיעור החיוב במסגרת דיון בהשגה על עצם החיוב. אכן, ככלל, שאלת סמכותו של המבקש לשנות שומה סופית בהשגה שעניינה עצם החיוב במס, עומדת על רגליה שלה. ואולם אין בכך לשלול קיומה של זיקה עניינית בינה לבין שאלת חיובה של המשיבה בתשלום המס. סיווג העסקה כחייבת במס רכישה הוא נדבך הכרחי המונח ביסוד סמכותו של המבקש לתקן את השומה, שהרי אם העסקה אינה חייבת במס, וודאי הוא שלא קמה למבקש סמכות לתקן את השומה. במקרה זה שתי השאלות העומדות על הפרק יכולות להשליך על חיובה של המשיבה במס רכישה שמקורו בעסקה אחת, ועל כן אין לומר כי לא מתקיימת זיקה עניינית ביניהן.

טענת המבקש כי העובדה שהמשיבה לא הגישה ערעור עיקרי מעידה כי השלימה עם פסק הדין, בוודאי שאינה טעם לקבלת הבקשה. העובדה שהמשיבה בחרה שלא להגיש ערעור על פסק הדין אינה צריכה לעמוד לה לרועץ. נהפוך הוא. עובדה זו היא בבחינת נימוק נוסף לדחיית הבקשה. עמד על כך בית המשפט בבש"א 4691/91 מדינת ישראל ואח' נ' שמעון ארזן, פ"ד מה(5), 695, 703 :

"אחת ממטרותיו של הערעור שכנגד היא למעט ריב. הגשמת מטרה זו תושג ביתר יעילות עם מתן האפשרות למערער שכנגד לטעון כנגד קיום אחריותו. בכך יתווסף למערכת שיקוליו של ניוזק, השוקל באם לערער על החלטת הערכאה הראשונה, בדבר גובה הפיצויים, השיקול בדבר הסיכון להעלאת טענה מצד המזיק הנוגעת לעצם קיומה של אחריות.

שיקול נוסף הוא כי אין לקפח בעל דין אשר העדיף להותיר על כנו את פסק דינה של הערכאה דלמטה, על אף שפסק דין זה חייב אותו בפיצוי (המרצה 645/79 (ע"א 393/79), סטלה שירות מכוניות בע"מ ואח' נ. חברת נתיבי איילון בע"מ, פד"י ל"ה(437), (2), 443). ספק בנוגע לזיקה המהותית בין הערעור שכנגד לבין הערעור, צריך לפעול לטובת אותו בעל דין, שביקש לשים קץ לסכסוך על ידי אי הגשת הערעור, כדי לאפשר לו להגיש את הערעור שכנגד, על אף שבמקרה הרגיל המקום ההולם להעלאת טענותיו הוא במסגרת ערעור עצמאי".

בענייננו, משבחר המבקש לערער בשאלת סמכותו לתקן את השומה, נחשף הוא לסיכון כי המשיבה תבקש לתקוף את עצם החיוב, ואין הוא יכול להישמע בטענה כי המשיבה סברה כי החלטתה של ועדת הערר בנוגע לשאלת החיוב נכונה היא.

התוצאה היא שהבקשה נדחית.

המבקש יישא בהוצאות המשיבה בסכום כולל של 1,000 ש"ח.

ניתנה היום, י"ב בניסן תשס"ג (14/4/2003).

בעז אוקון

רשם